

HENSTILLINGER

KOMMISSIONENS HENSTILLING

af 18. juli 2011

om adgang til at oprette og anvende en basal betalingskonto

(EØS-relevant tekst)

(2011/442/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 292, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Det er vigtigt, at forbrugerne har adgang til betalings-tjenester i Den Europæiske Union (herefter benævnt »Unionen«), for at de kan udnytte alle fordelene ved det indre marked, og for at dette kan være velfungerende. Tilgængeligheden af basale betalingstjenester på nuværende tidspunkt sikres ikke af udbydere af betalingstjenester og garanteres ej heller af alle EU-medlemsstater.
- (2) De eksisterende restriktive kriterier, som udbydere af betalingstjenester kræver opfyldt for at åbne betalingskonti, og som går ud over lovgivningens krav, kan begrænse retten til fri bevægelighed for personer inden for Unionen. Desuden forhindrer den manglende adgang til at oprette og anvende betalingskonti forbrugerne i at få adgang til de traditionelle markeder for finansielle tjenesteydelser, hvilket vanskeliggør finansiell og social integration og ofte sker på bekostning af den svageste del af befolkningen. Derved bliver det også vanskeligere for forbrugere at få adgang til basale varer og tjenesteydelser. Det er derfor nødvendigt at fastsætte principper for adgangen til at oprette og anvende basale betalingskonti, som er en væsentlig faktor til fremme af social integration og samhørighed, for at give forbrugerne mulighed for som minimum at kunne drage fordel af basale betalingstjenester.
- (3) Det er vigtigt at sikre, at principperne for adgangen til at oprette og anvende basale betalingskonti anvendes konsekvent i hele Unionen. For at disse principper kan være mere effektive, er det imidlertid nødvendigt, at de gennemføres på en sådan måde, at der tages hensyn til de mange forskellige bankpraksisser i Unionen.
- (4) I denne henstilling er der fastsat generelle principper for udbydelse af basale betalingskonti i Unionen.
- (5) Henstillingen bør finde anvendelse sammen med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2007/64/EF af 13. november 2007 om betalingstjenester i det indre marked ⁽¹⁾. Tilsvarende bør reglerne om gennemsigtighed i betingelserne og oplysningerne vedrørende betalingstjenester finde anvendelse på basale betalingskonti.
- (6) Bestemmelserne i denne henstilling bør ikke forhindre medlemsstaterne eller udbydere af betalingstjenester i at træffe foranstaltninger begrundet i legitime hensyn som den offentlige sikkerhed og opretholdelsen af den offentlige orden i overensstemmelse med EU-lovgivningen.
- (7) Forbrugere, som har lovligt ophold i Unionen, og som ikke allerede har en betalingskonto, bør kunne oprette og anvende en basal betalingskonto i en hvilken som helst medlemsstat. For at så mange forbrugere som muligt kan nyde godt af basale betalingskonti, bør medlemsstaterne sikre, at forbrugerne får mulighed for at få en sådan konto uanset deres finansielle situation som f.eks. arbejdsløshed eller personlig konkurs. Retten til at få adgang til at oprette og anvende en basal betalingskonto i en hvilken som helst medlemsstat bør dog indrømmes i overensstemmelse med betingelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/60/EF af 26. oktober 2005 om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme ⁽²⁾, særligt hvad angår procedurer i forbindelse med kundelegitimation.
- (8) Denne henstilling bør ikke berøre den forpligtelse, der påhviler udbyderen af betalingstjenester til under ekstraordinære omstændigheder at opsigte aftalen om betalingstjenesten i henhold til relevante EU-bestemmelser eller

⁽¹⁾ EUT L 319 af 5.12.2007, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 309 af 25.11.2005, s. 15.

- national lovgivning, herunder lovgivning om hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme eller om forebyggelse og efterforskning af kriminalitet.
- (9) For at sikre tilgængeligheden af basale betalingskonti i forbindelse med særlige nationale forhold bør medlemsstaterne ud fra principperne om gennemsigtighed, ikke-forskelsbehandling og proportionalitet kunne udpege en, flere eller alle udbydere af betalingstjenester. Medlemsstaternes foranstaltninger på dette område bør ikke skabe konkurrenceforvriddning mellem udbydere af betalingstjenester og bør baseres på principper som gennemsigtighed, ikke-forskelsbehandling og proportionalitet. I denne forbindelse bør medlemsstaterne offentliggøre de rettigheder og forpligtelser, som er tillagt udbydere af basale betalingskonti.
- (10) Udbyderen af betalingstjenester bør for at sikre gennemsigtighed og retfærdig behandling og for at give forbrugeren mulighed for at anfægte udbyderens beslutning orientere forbrugeren om, hvorfor denne har fået afslag på at få adgang til at oprette en basal betalingskonto.
- (11) Adgangen til et basisudvalg af basale betalingstjenester bør garanteres i en hvilken som helst medlemsstat. Tjenesteydelser, som ikke kan holdes adskilt fra en basal betalingskonto, er muligheden for at indsætte og hæve kontanter på kontoen. De bør give forbrugeren mulighed for at foretage basale betalingstransaktioner som modtagelse af indkomst eller ydelser, betaling af regninger eller afgifter og køb af varer og tjenesteydelser, herunder også via direkte debitering, pengeoverførsler og anvendelse af betalingskort. For at sikre størst mulig finansiel integration bør sådanne tjenesteydelser gøre det muligt at foretage onlinekøb af varer og tjenesteydelser, hvis det er teknisk muligt. De bør også give forbrugeren mulighed for at afgive betalingsordrer via betalingsudbyderens onlinebankfaciliteter, hvis det er teknisk muligt. Det bør dog ikke være muligt at foretage betalinger med en basal betalingskonto, hvis saldoen på kontoen derved bliver negativ. Adgang til lånemuligheder bør ikke betragtes som en automatisk bestanddel af eller en ret forbundet med en basal betalingskonto.
- (12) Opkræver udbyderen af betalingstjenester gebyrer hos forbrugeren for at oprette, anvende og lukke kontoen og for at anvende tjenester, som er en uadskillelig del af kontoen som defineret i denne henstilling, bør de samlede gebyrer være rimelige for forbrugeren, således at forbrugeren på grund af de særlige nationale forhold ikke forhindres i at oprette en basal betalingskonto og benytte de tjenesteydelser, der er knyttet dertil. Alle yderligere gebyrer for forbrugeren i tilfælde af misligholdelse af bestemmelserne i aftalen bør også være rimelige.
- (13) For at sikre konsekvens og effektivitet i gennemførelsen af princippet om et rimeligt gebyr bør medlemsstaterne fastlægge, hvad der skal forstås ved et rimeligt gebyr på grundlag af de vejledende kriterier, som er indeholdt i denne henstilling, og som kan betragtes som et samlet hele.
- (14) Foranstaltninger, som skal gøre forbrugeren mere bevidste om tilgængeligheden af basale betalingskonti, er også nødvendige for at fremme den finansielle integration. Medlemsstaterne og udbydere af betalingstjenester bør derfor give forbrugeren generelle, klare og forståelige oplysninger om hovedelementerne i sådanne konti og anvendelsen af dem samt om de praktiske skridt, som forbrugeren bør tage, når denne ønsker at udøve sin ret til at oprette en basal betalingskonto. Forbrugeren bør også oplyses om, at køb af yderligere tjenester ikke er en forudsætning for at få adgang til at oprette en basal betalingskonto.
- (15) Overholdelse af bestemmelserne i denne henstilling kræver behandling af forbrugernes personoplysninger. Behandlingen af personoplysninger er reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger⁽¹⁾, navnlig artikel 6, 7, 10, 11, 12 og 17, for at sikre rimelig og lovlig behandling og overholdelse af den fundamentale ret til beskyttelse af personoplysninger, især med hensyn til det generelle princip om nødvendighed og proportionalitet, den registreredes ret til indsigt i sine egne oplysninger, berigtigelse og sletning eller blokering af urigtige oplysninger samt artikel 28 om uafhængige offentlige databeskyttelsesmyndigheders kontrol med overholdelsen af direktiv 95/46/EF.
- (16) Forbrugeren bør have adgang til effektive udenretslige klageprocedurer til bilæggelse af tvister, der opstår i forbindelse med principperne i denne henstilling. Der kan anvendes eksisterende organer og ordninger, f.eks. de organer og ordninger, som har til formål at bilægge tvister vedrørende rettigheder og forpligtelser som omhandlet i direktiv 2007/64/EF.
- (17) Gennemførelsen af principperne i denne henstilling bør effektiviseres ved hjælp af tilsyn på nationalt plan. De kompetente myndigheder bør have beføjelse til at udføre deres overvågningsopgaver effektivt.

⁽¹⁾ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

- (18) Medlemsstaterne bør råde over pålidelige årlige statistikker med som minimum antallet af oprettede basale betalingskonti, antallet af afslag på oprettelse af og opsigelser af basale betalingskonti og de gebyrer, som er knyttet til basale betalingskonti. Til dette formål opfordres medlemsstaterne til at anvende alle relevante informationskilder. De bør hvert år indberette disse oplysninger til Kommissionen og første gang senest den 1. juli 2012.
- (19) Medlemsstaterne bør opfordres til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre anvendelsen af denne henstilling senest seks måneder efter dens offentliggørelse. På grundlag af medlemsstaternes indberetninger overvåger og vurderer Kommissionen de foranstaltninger, som er truffet pr. 1. juli 2012. Kommissionen vil på grundlag af denne overvågning foreslå de nødvendige foranstaltninger, herunder også lovgivningsmæssige, for at sikre, at målsætningerne i denne henstilling opfyldes fuldt ud —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

AFDELING I

Definitioner

1. I denne henstilling forstås ved:
- »forbruger«: en fysisk person, som handler ud fra formål, som ikke vedrører dennes erhvervs-mæssige virksomhed
 - »udbyder af betalingstjenester«: udbyder(e) af betalingstjenester som defineret i artikel 4, nr. 9), i direktiv 2007/64/EF, som tilbyder basale betalingskonti i overensstemmelse med punkt 3
 - »betalingskonto«: en konto oprettet i en forbrugers navn med henblik på at udføre betalingstransaktioner
 - »betalingstransaktion«: en betalingstransaktion som defineret i artikel 4, nr. 5), i direktiv 2007/64/EF
 - »midler«: midler som defineret i artikel 4, nr. 15), i direktiv 2007/64/EF
 - »aftale«: en rammeaftale som defineret i artikel 4, nr. 12), i direktiv 2007/64/EF.

AFDELING II

Ret til at oprette og anvende en basal betalingskonto

- Medlemsstaterne bør sikre, at en forbruger, som har lovligt ophold i Unionen, har ret til at oprette og anvende en basal betalingskonto hos en udbyder af betalingstjenester, der driver virksomhed på deres område, forudsat at forbrugeren ikke allerede har en betalingskonto, som giver forbrugeren mulighed for at benytte de i punkt 6 nævnte betalingstjenester på deres område. En sådan ret bør kunne udøves uanset forbrugers økonomiske situation.
- Medlemsstaterne bør sikre, at mindst én udbyder af betalingstjenester tilbyder basale betalingskonti på deres område. I denne forbindelse bør de tage hensyn til betalingsudbydernes geografiske placering eller markedsandel på deres område. Medlemsstaterne bør sikre, at dette ikke skaber konkurrenceforvridning mellem udbydere af betalingstjenester.
- Medlemsstaterne bør træffe foranstaltninger for at sikre, at udbydere af betalingstjenester anvender gennemsigtige, rimelige og pålidelige systemer, når de skal undersøge, om forbrugeren allerede har en betalingskonto.
- Medlemsstaterne bør sikre, at udbyderen af betalingstjenester i tilfælde af afslag på anmodningen om oprettelse af en basal betalingskonto straks skriftligt og vederlagsfrit oplyser forbrugeren om den nærmere begrundelse for et sådant afslag. Begrænsninger i retten til at modtage sådanne oplysninger kan indføres ved lovgivning, når begrænsningen er nødvendig og afpasset efter forholdene til beskyttelse af målsætningerne for den nationale sikkerhed eller offentlige orden.

AFDELING III

En basal betalingskontos karakteristika

- Til en basal betalingskonto bør der være knyttet følgende betalingstjenester:
 - tjenester, der gør det muligt at oprette, anvende og lukke en betalingskonto
 - tjenester, der gør det muligt at indsætte penge på en betalingskonto
 - tjenester, der gør det muligt at hæve kontanter fra en betalingskonto

d) udførelse af betalingstransaktioner, herunder overførsler af midler til og fra en betalingskonto hos forbrugers udbyder af betalingstjenester eller hos en anden udbyder af betalingstjenester:

i) udførelse af direkte debitering

ii) udførelse af betalingstransaktioner ved hjælp af betalingskort og på en sådan måde, at det ikke er muligt at udføre betalingstransaktioner, som ville bringe betalingskontoen i overtræk

iii) udførelse af kredittransaktioner.

7. Adgangen til at oprette en basal betalingskonto bør ikke gøres afhængig af, at der købes yderligere tjenesteydelser.

8. Udbyderen af betalingstjenester bør hverken udtrykkeligt eller stiltiende tilbyde overtræksfaciliteter i tilknytning til en basal betalingskonto. En betalingsordre til forbrugers udbyder af betalingstjenester bør ikke udføres, hvis dette ville medføre en negativ saldo på forbrugers basale betalingskonto.

AFDELING IV

Tilhørende gebyrer

9. Medlemsstaterne bør sikre, at en basal betalingskonto stilles vederlagsfrit til rådighed eller mod et rimeligt gebyr.

10. Opkræver udbyderen af betalingstjenester forbrugeren gebyrer for oprettelse, anvendelse og lukning af en basal betalingskonto eller for benyttelse af en, flere eller alle tjenesteydelser anført i punkt 6, bør de samlede gebyrer være rimelige.

11. Alle øvrige gebyrer, som udbyderen af betalingstjenester måtte opkræve i forbindelse med aftalen om en basal betalingskonto, herunder også de gebyrer, som følger af forbrugers manglende overholdelse af sine forpligtelser i henhold til aftalen, bør være rimelige.

12. Medlemsstaterne bør fastsætte et rimeligt gebyr ud fra ét eller flere af følgende kriterier:

a) nationale indkomstniveauer

b) gennemsnitlige gebyrer for betalingskonti i den pågældende medlemsstat

c) de samlede omkostninger, som er forbundet med at have en basal betalingskonto

d) nationale forbrugerpriser.

AFDELING V

Generelle oplysninger

13. Medlemsstaterne bør lancere oplysningskampagner i offentligheden om tilgængeligheden af basale betalingskonti, omkostningerne i tilknytning hertil, de procedurer, der skal følges for at udøve retten til at oprette og anvende basale betalingskonti og metoderne til at få adgang til en udenretslig klagemekanisme.

14. Medlemsstaterne bør sikre, at udbydere af betalingstjenester oplyser forbrugere om hovedelementerne i de basale betalingskonti, de tilhørende gebyrer og vilkårene for deres anvendelse. Forbrugeren bør også oplyses om, at køb af yderligere tjenester ikke er en forudsætning for at få adgang til at oprette og anvende en basal betalingskonto.

AFDELING VI

Tilsyn og udenretslig bilæggelse af tvister

15. Medlemsstaterne bør udpege kompetente myndigheder til at sikre og kontrollere, at principperne i denne henstilling reelt overholdes. De udpegede kompetente myndigheder bør være uafhængige af udbydere af betalingstjenester.

16. Medlemsstaterne bør sikre, at der findes egnede og effektive procedurer for udenretslig klage- og tvistbilæggelse vedrørende rettigheder og forpligtelser i henhold til principperne i denne henstilling mellem udbydere af betalingstjenester og forbrugere, og i påkommende tilfælde anvendes de eksisterende organer. Medlemsstaterne bør endvidere sikre, at alle udbydere af betalingstjenester, der tilbyder basale betalingskonti, er medlem af et eller flere af disse organer, som gennemfører sådanne klage- og tvistbilægelsesprocedurer.

17. Medlemsstaterne bør sikre, at de organer, som er omhandlet i punkt 16 samarbejder aktivt i bilæggelsen af tværnationale tvister.

AFDELING VII

Statistik

18. Medlemsstaterne bør sikre, at udbydere af betalingstjenester indberetter pålidelige oplysninger til de nationale myndigheder om, som minimum, antallet af oprettede basale betalingskonti, antallet af afslag på anmodninger om oprettelse af basale betalingskonti og begrundelserne

for sådanne afslag, antallet af opsigelser af sådanne konti samt de gebyrer, der knytter sig til basale betalingskonti på årsbasis. Sådanne oplysninger bør leveres i aggregeret form.

19. På årsbasis og for første gang senest den 1. juli 2012 opfordres medlemsstaterne til at indberette oplysninger til Kommissionen om antallet af oprettede basale betalingskonti, antallet af afslag på anmodninger om oprettelse af basale betalingskonti og begrundelserne for sådanne afslag, antallet af opsigelser af sådanne konti samt de gebyrer, der knytter sig til basale betalingskonti.

AFDELING VIII

Afsluttende bestemmelser

20. Medlemsstaterne opfordres til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at denne henstilling finder

anvendelse senest seks måneder efter dens offentliggørelse, og underrette Kommissionen om foranstaltninger, der måtte være truffet i overensstemmelse med denne henstilling.

21. Denne henstilling er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 18. juli 2011.

På Kommissionens vegne
Michel BARNIER
Medlem af Kommissionen